

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, (ΠΜΣ)
«Γεωπολιτική Ανάλυση, Γεωστρατηγική Σύνθεση και Σπουδές Άμυνας και
Διεθνούς Ασφάλειας»**

SYLLABUS

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ (Εαρινό), 2015-16

Γνωστικό αντικείμενο: «Διεθνή και Περιφερειακά Δικαιοδοτικά Όργανα (με σεμιναριακές εφαρμογές στην ευρύτερη Μέση Ανατολή και Ασία)»

Υπεύθυνη Καθηγήτρια: Φωτεινή Παζαρτζή, Καθηγήτρια Διεθνούς Δικαίου, Νομική Σχολή Αθηνών, ΕΚΠΑ.

Συνεργάτης διδάσκων (διαλέκτης):

Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης, LL.M, ΠΜΣ Διεθνών Σπουδών Νομικής Σχολής, ΕΚΠΑ.

Σκοπό του μαθήματος αποτελεί η παρουσίαση και ανάλυση των μεθόδων επίλυσης διεθνών διαφορών και ειδικότερα των διεθνών και περιφερειακών δικαιοδοτικών θεσμών κι ο ρόλος τους στις σύγχρονες διεθνείς σχέσεις.

Περιεχόμενο του μαθήματος. Στο μάθημα θα εξετασθούν η διάκριση των διπλωματικών και νομικών μεθόδων επίλυσης διεθνών διαφορών, η φυσιογνωμία της διεθνούς δικαιοδοτικής λειτουργίας στη διεθνή έννομη τάξη, η διεθνής δικαιοδοτική οργάνωση. Παράλληλα, θα εξετασθεί, μέσα από τη θεωρία και νομολογιακή πρακτική, η άσκηση της διεθνούς δικαιοδοτικής λειτουργίας, η δικονομία των διεθνών/περιφερειακών δικαιοδοτικών οργάνων, η επίδραση της διεθνούς νομολογίας στην εξέλιξη του διεθνούς δικαίου.

Η ανάπτυξη του περιεχόμενου του μαθήματος σε 12 Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις), διδασκόμενες σε (δώδεκα), 12 2ωρα.

Θεματικές Ενότητες Διδασκαλίας (διαλέξεις)

- 1. Εισαγωγή: Η επίλυση διεθνών διαφορών στο διεθνές δίκαιο, μια ιστορική προσέγγιση,** [Επίσης, θα γίνει η απαιτούμενη ενημέρωση στους φοιτητές για την ανάθεση **θεμάτων Παρουσιάσεων Θεματικών Ενοτήτων** εντός τάξης, από **λίστα θεμάτων** που θα τους τεθεί υπόψη εκ του Διδάσκοντα.], (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
- 2. Νομικές και πολιτικές μέθοδοι επίλυσης διεθνών διαφορών,** (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
- 3. Η ανάδυση της διεθνούς δικαιοδοτικής λειτουργίας: από τη διαιτησία στη διεθνή δικαιοσύνη,** (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].

4. **Το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών (Ι)**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
5. **Το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών (ΙΙ)**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
6. **Το Δικαστήριο Δικαίου της Θάλασσας (ITLOS)**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
7. **Διεθνής επενδυτική διαιτησία**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
8. **Περιφερειακά δικαιοδοτικά όργανα προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
9. **Η διεθνής δικαιοδοτική λειτουργία ως παράγων εξέλιξης του διεθνούς δικαίου**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
10. **Παρουσιάσεις επιλεγμένων εργασιών σπουδαστών**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
11. **Παρουσιάσεις επιλεγμένων εργασιών σπουδαστών**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
12. **Παρουσιάσεις επιλεγμένων εργασιών σπουδαστών**, (2 ώρες). [Υπεύθυνη: Καθηγήτρια Φωτεινή Παζαρτζή], [Διαλέκτης: Υπ. Διδ. Ορφέας Χασάπης-Τασσίνης].
13. **ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ [ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΕΡΓΑΣΙΩΝ]**
 - α) Η βαθμολόγηση των εργασιών (ποσοστό συμμετοχής στην διαμόρφωση της τελικής βαθμολογίας), προστιθεμένου του βαθμού των γραπτών εξετάσεων και εξαγομένου του μέσου όρου αυτών θα ανακοινούται στους ενδιαφερομένους ως τελική βαθμολογία του μαθήματος.
 - β) Ο προσδιορισμός του ποσοστού συμμετοχής της εργασίας ανακοινούται στους σπουδαστές από τους διδάσκοντες ενός εκάστου των μαθημάτων. Πάντως το εύρος του ποσοστού αυτού ορίζεται μεταξύ 30%-40% κατά την κρίση του υπευθύνου του μαθήματος.

Ενδεικτική αρθρογραφία/βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση

- Αντωνόπουλος, Κ., *Η επίλυση των διαφορών από το Διεθνές Δικαστήριο των ΗΕ*, στο Αντωνόπουλος, Κ. & Μαγκλιβέρας, Κ., *Το Δίκαιο της Διεθνούς Κοινωνίας*, Β' έκδοση, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2014, σσ. 531-566.
- Δίπλα, Χ., *Το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών*, Τόμος Α', Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2003.
- Ζάικος, Ν., *Διεθνής Διαιτησία*, στο *Το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών*, Τόμος Α', Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2003, σσ. 567-588.
- Μαγκλιβέρας, Κ., *Οι διπλωματικές μέθοδοι επίλυσης των διαφορών*, στο *Το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών*, Τόμος Α', Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα, 2003, σσ. 589-606.
- Περράκης, Σ., *Το Διεθνές Δικαστήριο των Ηνωμένων Εθνών*, Αντ. Ν. Σάκκουλας, Αθήνα, 2001.
- Παζαρτζή, Φ., *Η δικαιοδοτική λειτουργία στο Διεθνές Δίκαιο*, Νομική Βιβλιοθήκη, Αθήνα, 2015.

Ξενόγλωσση

- Collier, J. & Lowe, V., *The Settlement of Disputes in International Law: Institutions and Procedures*, Oxford University Press, 1999.
- Giorgetti, C. (ed.), *The Rules, Practice and Jurisprudence of International Courts and Tribunals*, Martinus Nijhoff Publishers, Leiden/Boston, 2012.
- Crawford, J., "Continuity and Discontinuity in International Dispute Settlement: An Inaugural Lecture", *Journal of International Dispute Settlement*, 2009, pp. 1-22.
- Mackenzie, R., C.P.R. Romano, Y. Shany, P. Sands, *Manual on International Courts and Tribunals*, Oxford University Press, 2010.
- Merrills, J. G., *International Dispute Settlement*, 5th ed., Cambridge University Press, 2011.
- Pellet, A., *Peaceful Settlement of International Disputes*, Max Planck Encyclopedia of Public International Law, [www.mpepil.org]
- Shany, Y., "No Longer a Weak Department of Power? Reflections on the Emergence of a New International Judiciary", *European Journal of International Law*, 2009/1, pp. 73-91.
- Symposium: Beyond Dispute: International Judicial Institutions as Lawmakers, 12 *German Law Journal*, 2011/9, pp. 979-1370 [www.germanlawjournal.com].
- Tams, C., Tzanakopoulos, A., "Barcelona Traction at 40: The ICJ as an Agent of Legal Development", *Leiden Journal of International Law*, 2010, pp. 781-800.
- Tams, C. & Sloan, J. (eds.), *The Development of International Law by the International Court of Justice*, Oxford University Press, 2013.
- Thirlway, H., "The ICJ 1989-2009: At the Heart of the System?", *Netherlands International Law Review*, 2010, pp. 347-395.

Κείμενα: καταστατικές πράξεις και κανονισμοί λειτουργίας, νομολογία (ενδεικτική)

- Διαρκές Δικαστήριο Διαιτησίας: www.pca-cpa.org
- Διεθνές Δικαστήριο των ΗΕ: www.icj-cij.org
- Δικαστήριο της Θάλασσας (ITLOS): www.itlos.org
- ICSID: www.worldbank.org/icsid
- Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου: www.echr.coe.int